

Knihovna AV ČR

Výroční zpráva za rok 2000

Knihovědné oddělení

I. Výzkumné projekty

1. Program rozvoje badatelského výzkumu v klíčových oblastech vědy pěstovaných v AV ČR

1.1 Projekt v oblasti č. 26

(Myšlení, věda a kultura v českých zemích): Bio-bibliografický přehled tvorby českých a moravských tiskařů 1501–1630

Práce na tomto úkolu pokračovaly ve dvou hlavních liniích:

- a) doplňováním údajů do stávajících kartoték a databáze, vytvořených na základě dosavadního průzkumu historických knižních sbírek a excerpce relevantní odborné literatury,
- b) přípravou částí získaného materiálu ke zveřejnění.

ad a)

Pro Bibliografii cizojazyčných bohemikálních tisků z let 1501–1800 byly vyhledávány a zpracovávány exempláře tiskařských bohemik především v mimopražských knihovnách:

- zámecká knihovna v Mnichově Hradišti,
- knihovna Okresního muzea ve Vysokém Mýtě,
- Roudnická Lobkowiczská knihovna v Nelahozevsi,
- Státní vědecká knihovna v Olomouci,
- Státní vědecká knihovna v Plzni,
- Österreichische Nationalbibliothek ve Vídni,
- Kungliga Biblioteket ve Stockholmu.

Z pražských knihoven byla zaznamenána tiskařská bohemika ze Státní technické knihovny. Excerpovány byly dva historické katalogy – katalog bývalé rožmberské knihovny a katalog knihovny Dietrichštejnů.

Výsledkem porovnání excerpovaných záznamů s bibliografickými popisy v kartotékách a v databázi je 447 nově popsáných bohemikálních vydání.

ad b)

Byla provedena korektura seznamu tiskařů, působících na dnešním území České republiky v 16.–18. století a zastoupených svojí produkcí v záznamech Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků, zpracovaného v minulém roce; k tiskařským dílnám z období před rokem 1700 byla doplněna statistika, ilustrující objem jejich cizojazyčné produkce (z hlediska jazykového), tak jak ji zachycuje současný stav rukopisných kartoték cizojazyčných bohemik. Takto upravený seznam bude součástí CD-ROMu, který dostane odborná veřejnost k dispozici v roce 2001, a jehož obsahem kromě toho jsou:

- skenované podrobné popisy cizojazyčných knih vytištěných v českých a moravských tiskárnách v 16. a 17. století – v abecedním pořadí pod jménem autora spisu či pod anonymním záhlavím následuje nezkrácený titul, impresum, rozsah, formát, rozpis vnitřních textových částí spisu, popis typografické úpravy a grafického doprovodu, seznam signatur známých dochovaných výtisků a eventuální odkazy na relevantní literaturu;

- skenovaný rejstřík českých a moravských tiskařů 16. a 17. století zastoupených v bibliografii cizojazyčných bohemik – pod jménem tiskaře jsou ve stručnosti zapsány cizojazyčné tisky z jeho dílny, registrované v bibliografii;

– seznam českých a moravských tiskařů s cizojazyčnou produkcí z let 1501–1800 sestavený abecedně podle lokalit, v nichž tiskaři působili, a s chronologickým podřazením, respektujícím roky činnosti prokázané zjištěnými cizojazyčnými tisky – u tiskařů 16. a 17. století je připojena i statistika dosud známých cizojazyčných tisků;

– soupis knihoven, v nichž byla bohemika vyhledávána;
– výběrová bibliografie studií k historii jednotlivých tiskáren;
– bibliografie studií o postupu prací a problematice zpracovávání cizojazyčných bohemikálních tisků a částečně publikovaných výsledků.

Zhotovení CD-ROM před koncem roku 2000 zbrzdily nečekané technické komplikace (porucha skenovacího zařízení).

Pomocná databáze knihovně literatury, vytvářená souběžně s řešením projektu, se rozšířila o 398 záznamů odborných studií excerpovaných pro zkoumané téma, takže má v současnosti 2100 záznamů.

1.2. Klíčová oblast 28: Uchovávání a zpřístupňování kulturního dědictví. Moderní systémy sběru, zpracování a analýzy informací

Signety tiskařů a nakladatelů 16.–17. století ve fondu KNAV

Byla provedena poslední korektura popisů, opírající se o nově získanou odbornou literaturu (citace byly připojeny k záznamům) a o konzultace s odborníky (klasický filolog, historik umění), a revize reprodukcí, vycházející z kontroly výskytu signetů v dochovaných tiscích ve fondu KNAV. K překladu byla zadána anglická verze.

CD-ROM se setkal s velmi příznivým ohlasem při jeho předvedení na odborném semináři pracovníků muzejních a galerijních knihoven v Plzni, kde se přihlásili první zájemci o zakoupení.

1.3 V září byl vypracován návrh čtyřletého projektu pro Program rozvoje badatelského výzkumu v klíčových oblastech vědy pěstovaných v AV ČR (klíčová oblast č.) "Digitalizace signovaných ilustrací v tiscích z let 1501–1750 uchovávaných ve fondu Knihovny Akademie věd ČR", který byl schválen.

2. Granty

a) A. Baďurová a L. Blažková pokračovaly ve sromažďování materiálu pro řešený grantový projekt "Vyobrazení měst a jiných lokalit v tiscích 16–18. století (se vztahem k území České republiky)". Pro tento úkol byly do databáze zapsány 192 bohemikální tisky s vedutami a vlastními digitální fotoaparátům pořízeny 654 reprodukcí (z fondů Strahovské knihovny, Okresního Muzea ve Vysokém Mýtě a Státní vědecké knihovny v Olomouci); zadavatelským způsobem bylo získáno 47 reprodukcí z Roudnické lobkowiczské knihovny a 21 reprodukcí z Národní knihovny ve Vídni. Průběžně byla studována literatura k tematice, publikována jedna studie a jedna recenze. L. Blažková prováděla revizi soupisu vedut z jazykově českých tisků, který je připraven k vydání. V rámci spolupráce na tematicky blízkém grantovém projektu bylo kolegům z Archeologického ústavu AV ČR ověřeno v materiálu, shromážděném v KNAV k vedutám, 39 lokalit (k devíti z nich poskytnuty údaje).

b) H. Beránková provedla revizi a korekturu rukopisu publikace "Tiskařská bohemika ze 16.–18. století dochovaná ve Vatikánské knihovně a knihovně Angelica v Římě", vzešlé z grantového projektu, a s pomocí nových údajů prohloubila analýzu obou dochovaných souborů. V souvislosti s touto prací byl znovu posouzen a následně Mgr. Vítkem pozměněn tiskový výstup ze speciální databáze starých tisků.

c) L. Prudková zpracovala návrh grantového projektu "Tiskařská bohemika v knihovně posledních Rožmberků", o jehož finanční podporu požádala Grantovou agenturu AV a uspěla.

II. Další odborná činnost

a) L. Prudková v březnu podala do Herzog August Bibliothek ve Wolfenbüttelu žádost o stipendium s výkladem předpokládaného studijního tematu (cizojazyčná bohemika, judaika), žádost byla vyřízena kladně.

b) Účast na konferencích a seminářích

A. Baďurová: Celostátní odborný seminář pracovníků muzeí a galerií, Plzeň 7.–8. června: prezentace CD-ROMu se signety, zpráva o současné činnosti knihovnědného oddělení.

L. Prudková: Celostátní odborný seminář pracovníků muzeí a galerií, Plzeň 7.–8. června.

Konference věnovaná historickým knižním fondům, Přerov 25.–27. dubna.

Problematika historických a vzácných fondů Čech, Moravy a Slezska, 9. odborná konference, Olomouc 11.–12. října.

c) Služební cesty studijní

A. Baďurová:

6. 11. 2000 Vysoké Mýto, Okresní muzeum – zpracování nepopsaných bohemik, vyhledávání vedut.

15.–16.11. 2000 Olomouc, Státní vědecká knihovna – zpracování nepopsaných bohemik, vyhledávání vedut.

5. a 12. 12. 2000 Nelahozeves – Roudnická Lobkowiczská knihovna – výběr vedut k reprodukování.

13.–14. 12. 2000 Plzeň, Státní vědecká knihovna – zpracování nepopsaných bohemik, vyhledávání vedut.

L. Blažková:

6. 11. 2000 Vysoké Mýto, Okresní muzeum – zpracování nepopsaných bohemik, vyhledávání vedut.

15.–16.11. 2000 Olomouc, Státní vědecká knihovna – zpracování nepopsaných bohemik, vyhledávání vedut.

13.–14.12. 2000 Olomouc, Státní vědecká knihovna – vyhledávání vedut.

H. Beránková:

12.–18. 12. 2000 Řím – zpracování archivních dokumentů k souboru bohemik dochovaných v knihovně Angelica a Vaticana.

L. Prudková:

24. 2. a 20. 4. 2000 Česká Lípa, Okresní muzeum – popis hebrejských tisků.

12. 12. 2000 Nelahozeves – Roudnická Lobkowiczská knihovna – studium bohemikálních judaik.

d) Činnost v odborných komisích

A. Baďurová pracovala do března v grantové komisi GA AV, je členkou Rady programowej Książnicy Cieszyńskiej (Cieszyn, Polsko).

e) V rámci spolupráce s muzejními knihovnami a s pražským Židovským muzeem dokončila L. Prudková v Okresním muzeu v České Lípě stručný soupis hebrejských tisků (spoluautorkou je Mgr. Braunová, soupis 313 tisků vyhotoven ve třech exemplářích: pro Židovské muzeum v Praze, Okresní muzeum v České Lípě a pro KNAV).

f) Přednášková činnost

L. Prudková, 7. února přednáška Knižní kultura ve Velkém Meziříčí v předbělohorské době pro Muzejní a vlastivědnou společnost ve Velkém Meziříčí.

g) Pro budoucí CD-ROM o dějinách českého předbělohorského knihtisku (autorka textů M. Bohatcová) bylo pořízeno 520 digitálních reprodukcí.

h) Konzultace, informace, návštěvy příručky

Oddělení vyřídilo požadavky 75 uživatelů (celkem 135 návštěv ev. telefonických dotazů) a 27 písemných odpovědí na dotazy z České republiky i ze zahraničí. V dosud nepublikovaném materiálu Bibliografie cizojazyčných bohemik bylo badatelům ověřeno nebo v podobě bibliografického popisu poskytnuto 116 bohemikálních tisků.

Ve dnech 7. a 15. srpna 2000 natáčel v knihovnědném oddělení staré mapy z fondu KNAV spoluautor televizního dokumentu „České stopy na březích Amazonky“ pan V. Šimek, jemuž A. Baďurová vypomohla s vyhledáním vhodných tisků.

Významné zahraniční návštěvy: 7. června 2000 dott. Marina Venier, Biblioteca Nazionale Centrale Vittorio Emanuele II., Řím – výklad o činnosti oddělení podala H. Beránková.

31. července – 11. 2000 v knihovně oddělení na studijní stáži na žádost rady města Norimberka pan Manfred Knedlík, badatel zabývající se dějinami chebského knihtisku.

1. prosince 2000 dr. Nagy z oddělení časopisecké bibliografie Országos Széchényi Könyvtár v Budapešti – výklad o knihovně oddělení podala a nově rekonstruovanou studovnou jej provedla A. Baďurová.

i) Dne 3. srpna 2000 uspořádalo knihovně oddělení setkání, na němž předalo, za přítomnosti člena Akademické rady doc. Herolda, ředitelky KNAV dr. Kadlecové, ředitelky Knihovny Národního muzea dr. Turkové, předsedkyně rady KNAV dr. Burgetové a devíti z dvacetiosmi autorů, do rukou dr. Mirjam Bohatcové sborník k jejím 80. narozeninám.

III. Spolupráce s vysokými školami

30. listopadu 2000 se v pracovně oddělení konal seminář pro studenty katedry archivnictví a pomocných věd historických FF UK – výklad o pracovní náplni oddělení podala L. Prudková.

A. Baďurová vede ve školním roce 2000/2001 diplomovou práci studentce Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK.

Doktorandské studium: H. Beránková, L. Blažková a L. Prudková.

IV. Publikační činnost

a) Vydané práce:

Baďurová, Anežka

Signety tiskařů a nakladatelů ze 16. a 17. století v tiscích z fondu Knihovny Akademie věd ČR. In: Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska 1999. Počátky v dějinách knihtisku. Sborník z 8. odborné konference Olomouc, 20.–21. října 1999, Brno, Sdružení knihoven České republiky, Státní vědecká knihovna v Olomouci 1999, s. 119-120.

Baďurová, Anežka

Dodatek k osobní bibliografii Mirjam Bohatcové. In: Sborník k 80. narozeninám Mirjam Bohatcové (red. Anežka Baďurová), Praha, Knihovna Akademie věd ČR 1999 (2000), s. 375-378.

Baďurová, Anežka

Knihovna Akademie věd České republiky./Hauptbibliothek der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik. In: Vlasta Faltysová – Pavel Pohlel, Handbuch deutscher historischer Buchbestände in Europa. Band 1.1. Tschechische Republik. Prag. Teil. 1. New York – München – 2000, s. 215-222.

Baďurová, Anežka

In memoriam. PhDr. Bobuslava Brtová (1925–1999). In: *Knihy a dějiny* 6, 1999, č. 1/2, s. 65.

Baďurová, Anežka

K výzkumu zámeckých, měšťanských a církevních knihoven. Mezinárodní seminář, Český Krumlov 29–30. října 1999. In: *Knihy a dějiny* 6, 1999, č. 1/2, s. 67–68.

Baďurová, Anežka

100 let od narození PhDr. Bohumíra Lífky. In: *Informace* 2000, č. 2-3, s. 36-37.

Pirożyński, Jan unter Mitwirkung von Anežka **Baďurová**

Krakau und Prag als Zentren des Buchdrucks im 15. und 16. Jahrhundert. Versuch eines Vergleichs. In: Krakau, Prag und Wien. Funktionen von Metropolen im frühmodernen Staat. Hrsg. von Marina Dmitrieva und Karen Lambrecht. Stuttgart, Franz Steiner Verlag 2000. (Forschungen zur Geschichte und Kultur des östlichen Mitteleuropa, Bd. 10), s. 223-235.

Beránková, Hana

Il progetto I libri antichi dal secolo 16mo al secolo 18mo, stampati in Boemia e Moravia, conservati nei fondi della Biblioteca Apostolica Vaticana e della Biblioteca Angelica a Roma. In: *Bolletino dell' Istituto Storico Ceco di Roma*, II, 2000, s. 62-76.

Blažková, Lenka

Veduty v české tiskařské produkci do roku 1620. In: Sborník k 80. narozeninám Mirjam Bohatcové (red. Anežka Baďurová), Praha, Knihovna Akademie věd ČR 1999 (2000), s. 11-39.

Blažková, Lenka

Lyonské kolokvium k otázkám muzejní prezentace knižní kultury. Le livre exposé enjeux et méthodes d' une muséographie de l'écrit. (Lyon, Bibliothèque municipale, 26–27. Novembre 1999.) In: *Knihy a dějiny* 6, 1999, č. 1/2, s. 69-70.

Prudková, Lenka

Štěpán Šefrānek, tiskař z Velkého Meziříčí. In: Sborník k 80. narozeninám Mirjam Bohatcové (red. Anežka Baďurová), Praha, Knihovna Akademie věd ČR 1999 (2000), s. 315-328.

Prudková, Lenka

Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech, Moravy a Slezska již po osmé... In: *Knihy a dějiny* 6, 1999, č. 1/2, s. 66-67.

Prudková, Lenka

Čeští tiskaři 16. století a židovství. In: *Dějiny a současnost* 2000, č. 6, s. 11-15.

Pro časopis *Knihy a dějiny* napsaly pracovnice knihovnědného oddělení 10 recenzí a zpráv o odborné literatuře.

b) Práce v tisku nebo k tisku připravené:

L. Prudková, *Recepce judaik v měšťanském prostředí na pozadí předbělohorské produkce* (vyjde v ročence *Miscellanea* oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny v Praze)

H. Beránková, *Tiskařská bohémika ze 16.–18. století dochovaná ve Vatikánské knihovně a knihovně Angelica v Římě* – v roce 2001 vydá KNAV.

c) Rozpracované studie:

L. Prudková, *Židé v zrcadle české tiskařské produkce 16.–18. století* (připravováno k vydání na rok 2001 v *Knížnici Dějin a současnosti*).

d) Ediční činnost

Vlastním nákladem KNAV vydán *Sborník k 80. narozeninám Mirjam Bohatcové* (380 s., 26 příspěvků domácích i zahraničních autorů), který byl redakčně připraven v knihovnědném oddělení, typograficky upraven v oddělení automatizace a reprograficky a knihvazačsky realizován oddělením technických služeb.

K výrobě do oddělení technických služeb bylo k rozmnožení a vazbě předáno redakčně i typograficky dokončené dvojčíslo časopisu *Knihy a dějiny* za rok 1999 (opožděno v důsledku přípravy jubilejního sborníku dr. Bohatcové).

V. Práce s historickým knižním fondem KNAV

a) Byla provedena revize fondu – signatury TA-TG.

b) Vypůjčeno 89 svazků.

c) Ke studijním účelům zhotoveno z fondu 110 digitálních reprodukcí.

VI. Knihovní provoz

a) A. Baďurová se zúčastňovala zasedání akviziční komise, podílela se na výběru literatury z nabídkových seznamů a na úpravách knihovního řádu.

b) Služby ve studovně:

A. Baďurová 86 hod.

H. Beránková 95 hod.

L. Blažková 91 hod.

L. Prudková 92 hod.

c) V oddělení byla dokončena revize příručky, její přírůstky jsou průběžně doplňovány do pomocného interního katalogu.

Personální obsazení:

L. Blažková pracovala po celý rok se sníženým pracovním úvazkem na 80%, A. Baďurová, H. Beránková a L. Prudková na 100 %.

Oddělení automatizace

Souhrn

Rok 2000 byl pro celou knihovnu především zaváděním rutinního provozu a zdokonalování služeb v nové studovně – dvoraně. Z toho vyplývaly nové úkoly a funkce i pro Oddělení automatizace. Zavedení bezproblémového provozu počítačové studovny a koncových stanic pro katalogy byly ty nejvýznamnější, ne však jediné. Velmi při tom pomohly prostředky z projektu „Vytváření nových knihovnických zdrojů, jejich propojování, sdílení a zpřístupňování“ v rámci grantu z programu INFRA 2. Bibis se stal již dobře zavedeným a fungujícím systémem v KNAV, přičemž došlo k zprovoznění nových instalací na ústavech AV ČR. Počet ústavů v souborném katalogu LINCA vzrostl téměř o třetinu oproti konci roku 1999. Nejdůležitější server knihovny Sun Enterprise 3000, na němž je zprovozněn BIBIS, web knihovny, souborný katalog LINCA, lístkový katalog a zkušební Relief, byl posílen o 1GB RAM, čímž je opět zajištěna jeho větší stabilita a především rychlost. Katalog elektronických zdrojů AV ČR je připraven k umístění na webu. Byl zprovozněn Intranet s interními informacemi. Koncem roku byl předveden webový přístup pro pořizování záznamů do ASEPu. Pracovníci OA uspořádali několik školení na MS Office pro pracovníky KNAV i pro knihovníky z ostatních ústavů. Sdružení EUNIS, jehož ke KNAV od tohoto členem, se dohodlo se společností ORACLE na vysokých slevách pro akademické instituce. Vzhledem k tomu, že Relief využívá databázi ORACLE, je to výborná zpráva.

Letos byly uskutečněny tři tuzemské a tři zahraniční služební cesty. Na dvou významných akcích pracovníci OA přednesli vyžádaný příspěvek.

Personální složení OA a agenda

Ing. Martin Lhoták, vedoucí oddělení

správa serveru – BIBIS + WEB, koordinátor projektu LINCA, spoluřešitel projektu LB 98250, konverze dat ISIS-BIBIS, poradenské služby pro ústavy AV ČR – BIBIS + proces převodů lístkových katalogů do elektronické formy, příprava rozhraní v Excaliburu, definice struktury a výstupů KEZu, konverze dat do CASLINu, zástupce KNAV v EUNISu

Zdeněk Tichý, zástupce vedoucího oddělení

komplexní správa Sun serveru, správa mail serveru a lokální sítě Novel, údržba a upgrade hardwaru a softwaru, bezpečnost lokální sítě

Ing. Radek Nebeský

tvorba WWW stránek, Intranet, správa ULTRA*NET serveru a instalace přístupů na ULTRA*NET, poradenské služby pro ústavy AV ČR – ULTRA*NET, nastoupil v prosinci 1999 a během roku 2000 se ve své funkci osvědčil

Mgr. Zdena Chmelařová – EVIP, ASEP

Ing. Petr Blud'ovský – údržba a upgrade hardwaru a softwaru, služby ve studovně, ukončil PP v dubnu

Ing. Jan Pokorský – programátor, služby ve studovně, ukončil PP v říjnu

Julie Pekárková

Current Contents – správa + poskytování ústavům AV ČR, organizování školení BIBISu, údržba a případné zajištění oprav tiskáren, zpracování dokladů a dokumentace, všeobecné poradenské služby z oblasti automatizace pro knihovníky, organizace služeb ve studovně

Jaroslav Stehlíček – skenování, kontrola dat, údržba techniky

Ondřej Čibera – evidence HW, údržba a upgrade hardwaru a softwaru, programování, výrazný pokrok v technických znalostech

Ing. Lenka Tláskalová – DTP, nastoupila od ledna 1999, bez problémů

Věra Zagalaková, částečný úvazek

ISIS, programování, konverze dat ISIS-BIBIS, konverze dat pro Excalibur

RNDr. Jan Faltýn, částečný úvazek

Current Contents, skenování, služby ve studovně

V počítačové studovně měli služby také Pavel Budil z OTS a Petra Martínková, která v knihovně pracuje při studiu.

AC LINCA, BIBIS

Provoz Bibisu v KNAV je již rutinní záležitostí. Od jeho zprovoznění v roce 1999 již bylo vloženo více než 15 tisíc nových záznamů. Počet ústavů dodávajících své záznamy do souborného katalogu se zvýšil ze 20 (konec roku 1999) na současných 29. Celkový počet záznamů které jsou indexovány v Excaliburu, (což je vyhledávací software použitý pro souborný katalog) je cca 150 tisíc. V listopadu se uskutečnil další ze seminářů AC LINCA, kde byly řešeny problémy s rozbíháním Bibisu na ústavech, se zasíláním dat do souborného katalogu LINCA a byly podány nové informace ohledně vývoje Reliefu (upgrade Bibisu). Probíhají konverze ústavů do Bibisu. Problém je, že žádný z ústavů který pracuje v ISISu není schopen bez podpory Mgr. Vítka nebo pí. Zagalakové dodat data vyčištěná a v požadovaném formátu. Tento fakt konverzi zpomaluje. Knihovna AV ČR má stále na starosti podporu při zprovoznění BIBISu a konzultace pro ústavy.

WWW stránky, katalogy

WWW stránky www.lib.cas.cz nabízí našim uživatelům široké spektrum služeb. Otevřen je přes jednotný interface – Excalibur přístup do našeho katalogu, do souborného katalogu LINCA a do ústavní bibliografie ASEP. Kromě lístkového katalogu KNAV jsou zde vystaveny také katalogy dalších šesti ústavů, což je o dva více než loni (celkem cca 1 150 000 lístků). K dispozici je i ústavní bibliografie ASEP řazená podle roku, EVIP – evidence periodik odebíraných v AV ČR a seznam časopisů vydávaných AV ČR i s obsahy.

Největšího pokroku bylo dosaženo v oblasti elektronických informačních zdrojů. V rámci národních multilicencí nabízíme přístup do Web of Science, ProQuest, PCI a EBSCO. S podporou Mellonovy nadace máme také přístup do JSTOR.

Kromě katalogů je zde možno využít vystavené informační zdroje Space 40 – velká encyklopedie družic a kosmických sond nebo Kalendárium shrnující každý měsíc události, které se k němu vztahují. Připravena je databáze českých parašutistů z 2. světové války, čekáme pouze na písemný souhlas autora tištěné publikace.

Přístupné jsou všeobecné informace pro uživatele knihovny i specializované informace pro uživatele BIBISu či ULTRA*NETu.

ULTRA*NET

Počet uživatelů (nainstalovaných klientů), dosahuje téměř 300.

Tabulka databází a CD – ROM zpřístupněných prostřednictvím ULTRA*NETu:

Název	Vydání	Počet CD	Skupina
Multimediální učebnice DNA	1998	1	Studovna
Urbadisc	1999	1	Studovna
Kdo byl kdo do roku 1918	1997	1	Studovna
Kdo byl kdo ve 20. Století		1	Studovna
SKAT	1997	1	Studovna
Pascal	2000	1	Studovna
Státy a jejich představitelé	1996	1	Studovna
Francis	1997–1999	1	Studovna
Evropané	1996	1	Studovna
Paměť světa		1	Studovna
Výtvarné umění	1998	1	Studovna
Sigle 1980–1999/12	1999	1	Standard
SCI 1991–2000		18	Standard
SSCI		7	Standard
ERIC	1982–2000/III.	2	Standard
Inspec on Disc		10	Standard
Social Abstracts		2	Standard
Book find		1	Standard
ČNB		1	Studovna
International Medieval Bibliography		1	Special
Patrologia Latina Database		5	Special
celkem		59	

Pozn.: Skupinu „Standard“ využívají ústavy AV ČR, skupina „Special“ je určena pro CMS při Filozofickém ústavu AV ČR.

Grant – INFRA2

Všechny prostředky pořízené v letech 1998 a 1999 jsou plně využívány v provozu. V roce 2000 šlo především o zprovoznění Katalogu elektronických zdrojů, který je na webu KNAV zpřístupněn od začátku roku 2001.

ASEP – RELIEF

Vzhledem k personálním problémům dodavatele Reliefu nebyly dosud nadefinovány výstupy pro radu vlády ani pro různé uživatelské úrovně. Z toho důvodu se stále udržuje databáze ASEPu v ISISu. V KNAV resp. v OA vzniklo nové rozhraní pro pořizování záznamů. Záznamy o publikacích lze pořizovat prostřednictvím webovského vstupního formuláře s nutnou dodatečnou kontrolou.

Dvorana, katalogy, počítačová studovna

Během roku postupně docházelo na základě zkušeností k vylepšování konfigurace pracovních stanic a to jak ve studovně tak i u stanic pro katalogy.

V současné době je pro vyhledávání v katalogích určeno 6 koncových stanic Sun Ray 1 a jedno PC. Studovna je vybavena třinácti PC a jedním Sun Ray 1 pro uživatele a jednou služební stanicí. Počet míst pro uživatele se oproti roku 1999 zvýšil o čtyři. Laserová tiskárna Oki 8p byla vyměněna za rychlejší a spolehlivější HP Laserjet 1100.

Výsledky své práce může uživatel ukládat do svého pracovního adresáře, odkud si může za finanční úhradu pořídit buď tiskový výstup (data z CD-ROM a Internetu), případně výstup na disketu (data z Internetu).

Hardware a software

Především došlo k nutnému posílení paměti serveru Sun o 1GB. Bylo pořízeno 10 nových PC, z toho 4 do studovny. K serveru Novell byl zakoupen kvalitní zálohovací software. Došlo k běžným upgrade software. Dominují Windows NT a koncem roku jsme začali instalovat Windows 2000

Stávající stav:

server Sun E 3000 – BIBIS a WWW server, Excalibur, RELIEF, lístkové katalogy
server Sun E 250 – řídicí server pro koncové stanice Sun Ray 1
server Novell – Netware 5, Manage Wise, ZEN works
firewall – Border Manager
server Microsoft Windows NT určený pro ULTRA*NET
server Microsoft Windows 2000 určený pro ASEP
vysoce výkonný skener Minolta
cca 60 PC, všechny připojeny k síti

Služební cesty

V roce 2000 absolvovali pracovníci OA tři zahraniční služební cesty: jednu do Londýna, na konferenci Internet Librarian – Libtech, s jejíž kvalitou jsou výborné zkušenosti z minulých ročníků, v listopadu stejně nazvanou konferenci v Monterey v USA a po zapojení do účasti na projektu financovaném Evropskou komisí jsme se zúčastnili také školení v Bonnu. Těchto služebních cest si pracovníci velmi cení vzhledem k tomu, že dávají možnost sledovat poslední trendy v informačních technologiích. Poznatky z jsou shrnuty ve zprávách z cest.

Navštívené tuzemské akce:

Seminář EUNIS	Ostravice
Infórum	Praha
17. zasedání komise pro služby NKP	Ústí n. Labem
Knihovny současnosti	Seč

Na konferenci Infórum a na Knihovnách současnosti byl prezentován Katalog elektronických zdrojů.

Výhled do roku 2001

Chceme nadále zlepšovat a rozšiřovat naše služby jak pro uživatele knihovny tak i pro její zaměstnance. V tomto roce chceme pokračovat v pořádání školení pro zaměstnance KNAV i knihoven ústavů AV ČR. Kromě školení MS Office se chceme zaměřit také na bezpečnost a na práci s Internetem. Plánujeme spuštění systému Dodo pro elektronické doručování dokumentů. Chtěli bychom také uspět při rozdělování grantů. Zaměříme se přitom na programy digitalizace a na vylepšování služeb poskytovaných uživatelům přes Internet. Bude probíhat definice dalších funkcí Reliefu a jeho testování. S prvními dny nového roku

bude na naší www stránce zpřístupněn Katalog elektronických zdrojů. Ve velmi krátké době bude také katalog časopisů přístupný z téhož místa. Jelikož se podařilo zajistit převod dat z magnetooptických disků na CD-ROM, budeme usilovat o co nejrychlejší zpřístupnění katalogů, které jsou na nich uloženy. Pokud bude možnost zvýšit počet zaměstnanců na oddělení, rádi bychom pokročili se skenováním předmetového katalogu.

Dvorana

Počet knih zpracovaných pro halu celkově (čili je to za víc, než jen za rok 2000, jsou to všechny knihy s novou signaturou, které jsou v hale):

Obory:

01	Věda a výzkum	95
02	Mezinárodní organizace	66
03	Filozofie	124
04	Náboženství	121
05	České a slov dějiny	194
06	Světové dějiny	367
07	Český jazyk a liter věda	95
08	Světové jazyky a lit.	267
9	Umění	465
10	Hudba, divadlo, film	212
11	Stát a právo	139
12	Ekonomické vědy	240
13	Sociologie, politologie	231
14	Psychologie, pedagogika, sport	106
15	Knihovnictví a inf věda	82
16	Výpočetní technika	73
17	Matematika	21
18	Fyzika	37
19	Chemie	36
20	Biologie	249
21	Země, vesmír	174
22	Životní prostředí	56
23	Lékařství	202
24	Zemědělství	203
25	Technika	208
	Celkem	4063
	Encyklopedie apod	528

Statistika:

Počet zodpovězených dotazů – velké info (knihy a všeobecně)	30–40 denně
Počet zodpovězených dotazů – malé info (časopisy)	20–30 denně normálních + podrobné seznámení s elektronickými zdroji
Počet knih, půjčených z regálů studovny	50–60 denně
Počet nových knih zařazovaných na regály (sledováno od září)	130 měsíčně
Počet exkurzí	13 za rok

Oddělení knih

Oddělení knih se zabývá zpracováním knižního fondu získaného nákupem, výměnou, darem a povinným výtiskem interních tisků ústavů AV ČR. Neperiodickou literaturu katalogizuje jmenně a věcně v knihovním systému BIBIS. Současně rekatalogizuje fond umístěný v depozitářích. Dokumenty vydané před r. 1992 jsou zpracovány pouze výběrově, podle toho, zda byly v posledních letech uživateli požadovány. Všem dokumentům jsou přiděleny třídníky MDT, k vyhledávání podle obsahu díla jsou tvořeny a používány deskriptory. Také čísla ISBN jsou většinou opatřeny jen novější záznamy. Probíhá rozdělování knih, výběr a signování knih pro dvoranu. Každá kniha dostane přiděleno a natištěno přírůstkové číslo, signaturu a čárový kód.

Výběrem z nabídkových seznamů, z časopisu *Nové knihy*, nakladatelských katalogů, výměnou, povinným výtiskem a dary tvořil přírůstek celkem 4703 nových knihovních jednotek. Nákupem bylo získáno celkem 367 knih, z toho 318 knih české a 49 knih zahraniční produkce. Prohlédnuto bylo 35 nabídkových seznamů vyřazované literatury z ostatních knihoven, ověřeno v katalogu 920 knih a přiohlednáno 214 knih.

Největší úsilí bylo věnováno živému fondu. Muselo být přednostně zajištěno rychlé elektronické zpracování všech knih objednaných čtenáři z depozitářů. Takto bylo rekatalogizováno 2 163 knihovních jednotek. Příležitostně byly provedeny drobné opravy poškozených knih. Celkem bylo pořízeno, opraveno a dopsáno 8 279 záznamů, z toho 6798 monografií, 11 přívazků, 21 CD-ROMů a 36 videokazet. Bylo založeno 616 vícesvazkových děl a 792 edic u monografií, 3 edice u CD-ROMů a 2 vícesvazková díla.

Pracovníkům knihoven ústavů AV ČR bylo poskytováno průběžné zaškolování v BIBISu, řešení problémů při osobních konzultacích knihovníků bylo nejméně 18 a dále byly zodpovídaný četné telefonické dotazy.

U špatně převedených signatur z ISISu do BIBISu bylo třeba opravit a doplnit chybějící signatury v jednotlivých exemplářích přepisem z ISISu do BIBISu. Signatury IV byly dopsány u 1825 záznamů a signatury I zatím u 1064 záznamů. Po reindexaci byly opraveny signatury u 279 záznamů.

Bylo nutno opravit některé chyby v BIBISu, např. 16 zdvojených záznamů, projít přes 150 záznamů a následně opravit 37 chybných přírůstkových čísel, také opravit 38 záznamů, které nešly přeexportovat do Excalibru. Dále pokračovala revize a opravy záznamů z ISISu, což bylo uděláno u 742 záznamů.

Klasické lístkové katalogy (jmenný, věcný a sbírkový) byly zachovány. Práce pokračovaly rozestěhováním cca 1 111 000 lístků v 868 zásuvkách u jmenného katalogu a cca 806 000 lístků ve 403 zásuvkách u heslového katalogu tak, aby se v nich dalo pohodlně hledat. Průběžně byl doplňován a sjednocován generální katalog srovnávací metodou se čtenářským katalogem, udělána revize správnosti abecedního řazení a byly vřazeny lístky vtištěné programem ISIS, celkem cca 198 000 lístků. Zásuvky byly očištěny a odstraněno 820 původních štítků. Osazeno bylo 609 zásuvek novými štítky s krytkami.

Oddělení knih se podílelo na službách v informacích ve dvoraně 447 hodinami. Pracovnice oddělení si zvyšovaly odbornou kvalifikaci, zúčastňovaly se školení a odborných seminářů.

Oddělení meziknihovních služeb

Hlavní činností oddělení je vyřizování objednávek MVS, MRS, MMVS a práce s tím související. V tomto roce bylo vyřizeno:

MMVS DO ZAHRANIČÍ

odesláno objednávek	přijato výpůjček	přijato kopií	Celkem výpůjček
780 *	317	262	579

* na 49 objednávek očekáváme odpověď

152 objednávek vráceno ústavům = požadovanou literaturu knihovny nepůjčují nebo nemají

Z TOHO PRO KNAV

odesláno objednávek	přijato výpůjček	přijato kopií	Celkem výpůjček
17 *	8	3	11

* na 4 objednávky čekáme odpověď 2 objednávky vrátily zahr. knihovny zpět

Nejvíce objednávek MMVS má: Knihovna biologických pracovišť AV ČR
 Filozofický ústav AV ČR
 Sociologický ústav AV ČR
 Historický ústav AV ČR
 Psychologický ústav AV ČR
 Orientální ústav AV ČR
 Ústav státu a práva AV ČR
 Ú. struktury a mechaniky hornin AV ČR

MMVS ZE ZAHRANIČÍ

přijato objednávek	odesláno výpůjček	odesláno kopií	Celkem výpůjček
150	6	93 *	99

* t.j. 831 stran

MVS A RMS Z ČR DO KNAV

přijato objednávek	odesláno výpůjček	odesláno kopií	Celkem výpůjček
1 910	339	851 *	1 190

* t.j. 9 485 stran

MVS A RMS Z KNAV DO KNIHOVEN ČR

odesláno objednávek	přijato výpůjček	přijato kopií	Celkem výpůjček
21	0	15 *	15

* t.j. 111 stran

CELKEM 62 164,- Kč

Pozn. není započteno poštovné za zásilky

PŘÍJMY 155 736,50 Kč

K práci v meziknihovních službách se plně využívá Internet, prostřednictvím elektronické objednávky umístěné na www stránce KNAV nebo e-mailem. bylo přijato a vyřízeno 686 objednávek a poskytnuto 321 informací.

Vzhledem k tomu, že RMS, cirkulační služby a mezinárodní meziknihovní služby jsou služby placené, bylo v oddělení vystaveno 119 faktur, 43 platebních příkazů pro ČNB k proplacení faktur ze zahraničí a 70 platebních příkazů zahraničních faktur v Coupon Rep. Int.

V rámci MVS, MRS a cirkulační služby spolupracuje oddělení s vysokými školami, (Masarykova univerzita, Univerzita Karlova v Hradci Králové, Univerzita Pardubice, Univerzita Palackého, Západočeská univerzita Plzeň, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, Ostravská univerzita).

Mimo tuto stěžejní činnost se pracovnice oddělení v průběhu roku aktivně podílely na zajišťování služeb v informacích ve studovně, kde především poskytovaly informace a konzultace uživatelům knihovny.

Nadále zůstává v péči oddělení aktualizace podrobných seznamů umístění jednotlivých signatur v depozitářích a studovně, kde úzce spolupracujeme s oddělením časopisů a OVIS-půjčovnou. Seznam byl vypracován při stěhování fondů v letech 1998/1999 a je plně využíván především pro objednávání, expedici i ukládání fondů všemi pracovníky. Oddělení provedlo výběr ze signatur X pro vazbu a opravy. Zpracovalo k tomu soupis, který je dostupný pro všechny pracovníky knihovny v informacích i půjčovně, a publikace předalo do OTS-knihárny.

Vedoucí oddělení je členkou Komise pro služby Národní knihovny ČR a účastnila se jejího 17. zasedání (30. 5.–1. 6. 2000) v Ústí nad Labem. Písemná zpráva z jednání se závěry, které z jednání vyplynuly, byla odevzdána v sekretariátu. Ve dnech 23. 5.–25. 5. 2000 se účastnila konference INFORUM. V listopadu byla na semináři pořádaném Národní knihovnou a ÚKR k otázkám ochrany osobních dat (Zák.101/2000 Sb.). Je členkou Akviziční komise KNAV a pracovní skupiny, která zpracovala návrh na doplnění a novelizaci Knihovního řádu KNAV. Všechny pracovníce oddělení se zúčastnily v letošním roce Semináře k problematice meziknihovnických služeb pro specialisty z knihoven v ČR pořádaného Národní knihovnou. Seminářů pořádaných naší knihovnou k informačním zdrojům WoS, EBSCO, ProQuest, JSTOR a Podzimního cyklu seminářů 2000.

V oddělení meziknihovnických služeb pracují 4 pracovníce, z toho tři na 100% úvazek a jedna na 50% úvazek. Zde je třeba zdůraznit, že oddělení v rámci svého názvu (MVS a MMVS) by se na první pohled mohlo zdát předimenzovaným, ve skutečnosti je náplň velmi rozšířena péčí o fondy.

Oddělení rešeršních a referenčních služeb

Personální obsazení:

V oddělení pracují 4 vysokoškolačky, 2 středoškolačky a 1 diplomovaná informační specialistka, v současné době studentka 4. ročníku Ústavu informačních studií a knihovnicvi FF UK. Oddělení se skládá ze tří sekcí – referenčních služeb, rešeršních služeb a ASEPu.

Rešeršní služby

Ing. Květa Pitterová
vedoucí ORRS
členka Komise pro vědecké informace AV ČR
členka Ústavní Rady

PhDr. Iva Bartoníčková
Petra Kalců, diplomovaný informační specialista

Referenční služby

Mgr. Dagmar Hartmanová
správce textové stránky (Webmaster) webovské stránky KNAV
členka akviziční komise
tajemnice Ústavní Rady

Veronika Němčická

ASEP

Mgr. Martina Bičíková (+ Mgr. Zdena Chmelařová z OA pro ASEP)
Růžena Řezníčková

Náplň práce oddělení:

1. Zpracovávání rešeršních požadavků z databází na CD ROM a Internetu
2. Doplňování kartotéky KENCI excerpčí tisku a z dalších informačních zdrojů (databáze ČTK: Česká republika, Biografie, Evropská unie: Internet)
3. Spolupráce s nakladatelstvími zabývajícími se encyklopedickou produkcí (Libri, Diderot, Linde)
4. Spravování multimediálních CD ROM s encyklopedickou a biografickou náplní
5. Zajišťování informačních materiálů pro potřeby Studovny KNAV

6. Rešerše bibliografického, věcného a encyklopedického charakteru doplněné faktografickým a ilustračním materiálem. Výběr pro Aion.
7. Spravování fotografického a ilustračního materiálu referenčních služeb, jejich zařazování, ověřování a doplňování. Výběr a příprava pro digitální zpracování MČSE na základě smlouvy s Aion.
8. Přebírání, kontrola, zpracovávání, a ukládání nových záznamů o publikačních aktivitách akademických ústavů do báze ASEP, opravy starých záznamů. Pro zájemce vypracování rešerší, statistik a hlášení z této báze (Akademická Rada a Rada vlády). Dále zpracovávání rešerší pro jednotlivé ústavy. Úpravy databáze pro potřeby RIV. Doplnění Impact factorů a abstraktů do báze. Export záznamů na web (+ jejich častá kontrola)
9. Tvorba webovského formuláře pro ASEP
10. Zpracování manuálu pro ASEP verze 2000.
11. Zpracovávání dotazníků o činnosti akademických knihoven
12. Spolupráce s firmou INCAD – vytváření systému RELIEF (testování a nápovědy k jednotlivým polím)
13. Poradenská a konzultační služba uživatelům
14. Každoroční školení vysokoškoláků z katedry knihovnictví a vědeckých informací UK a podle zájmu i jiných institucí
15. Spolupráce s CERGE při využívání databáze Social Science Citation Index
16. Organizace cyklu podzimních seminářů:
 - 17.11. 2000 Elektronické informační zdroje
 - 15.11.2000 AIP SAFE a AIP Document Delivery
 - 21.11. 2000 LINCA/BIBIS
 - 28.11. ASEP
17. Služby v informacích :
 - denně 12,00–15,00
 - pondělí 10,00–12,00 a 15,00–19,00
 - 1–2× měsíčně pátek 15,00–19,00
18. Dohled nad uživateli, studujícími vzácné tisky 5× v týdnu
19. Spolupráce při tvorbě Knihovního řádu.
20. Spravování textové části webovské stránky. 12× ročně tvorba Kalendária
22. Vyhledávání a zpracovávání dotazů encyklopedického a biografického charakteru cca 2 500 ročně. Více než polovina vyřizována prostřednictvím e- mailu.
23. Organizace výstavek z nakladatelských zdrojů (Libri, Linde, Diderot)
24. Pořádání exkurzí 1-2× týdně v referenčních službách

V průběhu roku se pracovnice zúčastňovaly odborných seminářů a školení a samy též školily studenty a knihovníky:

Petra Kalců:

- 27.3. 2000 – studenti UISK
- 3.4. 2000 – studenti UISK
- 21.6. 2000 – databáze WOS pro pracovníky KNAV
- 7.11. 2000 – Současný stav Web of Science – podzimní cyklus seminářů
- 22.11. 2000 – databáze WOS pro pracovníky KNAV
- 6.12. 2000 – databáze z oblasti společenských a humanitních věd na Ultra*Netu – pro pracovníky KNAV
- 7.12. 2000 – Citační indexy a jejich vývoj – studenti UISK
- 18.12. 2000 – Citační indexy a jejich vývoj – studenti UISK

Květa Pitterová:

- Průběžná školení pracovníků – Citační rejstříky a db WOS
13. 4. 2000 – Citační indexy – studenti UISK
15. 6. 2000 – Seminář o WOS a zároveň školení pro pracovníky AV ČR
8. 10. 2000 – Přednáška o WOS pro německé studenty bohemistiky
- 16.10. 2000 – Seminář Elektronické zdroje v humanitních vědách – využití WOSu v humanitních vědách

6.12. 2000 – Databáze z oblasti přírodních věd na Ultra*Netu

Iva Bartoníčková:

20. 6. 2000 – Databáze WOS – pro pracovníky KNAV

Martina Bičíková :

28.11. 2000 – Informace o novém webovském způsobu sběru dat

Oddělení se podílí na tvorbě domovské stránky KNAV.

Přehled požadavků na rešerše a jejich vypracování z databází přístupných v KNAV

Měsíc	Poč. požadavků	SCI citace	SSCI citace	Temat. rešerše	WOS citace	WOS temat
Leden	59	3169	1132	25		
Únor	61	8075	318	90	33	
Březen	109	12446	63	82	21	
Duben	124	17992	24	36		
Květen	169	15056	2280	46		
Červen	51	237	2987	34		
Červenec	5				165	
Srpen	13				424	8
Září	18				604	11
Říjen	27				239	14
Listopad	31				971	15
Prosinec	33				776	7

Do 15.12. 2000 došlo **700** požadavků na rešerše, vlastních rešerší bylo vypracováno **67 390**. Tematické rešerše byly také zpracovávány u bází na Ultra*Netu a z Internetu

Publikace za r. 2000

Květa Pitterová – Využití citačních rejstříků a Impact factoru

Článek byl napsán na objednávku Nakladatelského a tiskového střediska ČLS JEP a otisky jej tyto časopisy, které vyšly v r. 2000:

Praktický lékař 79/12, str. 714-716

Rehabilitace a fyzikální lékařství, No 1, únor 2000, str. 42-44

Česká a slovenská oftalmologie, ročník 55, listopad 1999, str.372-376

Otolaryngologie a foniatrie, ročník 48, říjen 1999, str.247-250

Česko-slovenská patologie a soudní lékařství, ročník 35/44, No 4, říjen 1999, str. 144-146

Česká a slovenská gastroenterologie, ročník 54, leden 2000, str.17-19

Petra Kalců – Vyhledávání v databázi Web of Science

časopis Informace 2 – 3/2000 – Příloha str.41-50

Dagmar Hartmanová – Historie československé encyklopedistiky 1945–1992

Národní knihovna, Knihovnická revue 2000, č. 2-3, str.80-88

Dagmar Hartmanová – Historie československé encyklopedistiky 1945

Národní knihovna, Knihovnická revue 2000, č.1., str.15 – 21

Dagmar Hartmanová – Knihovna Akademie věd ČR

Národní knihovna, Knihovnická revue 2000, č. 1 str. 29 -31

Oddělení časopisů

Na úseku zpracování časopisů byly prováděny pravidelně tyto činnosti:

– evidence docházejících časopisů a novin

- zápis nových českých časopisů do báze CZCAS
- urgency nedodaných čísel
- kompletace došlých ročníků časopisů a novin
- přírustkováání zkompletovaných časopisů, novin a ročenek
- jmenná katalogizace nových titulů
- rekatalogizace fondu periodik KNAV
- jmenná katalogizace monografií vydaných v rámci titulů periodik
- věcná katalogizace (opatření titulů klíčovými slovy, nových zahraničních časopisů i znaky MDT)
- věcná katalogizace monografií vydaných v rámci titulů periodik (klíčová slova, případně i znaky MDT)

Báze ve správě oddělení časopisů:

CASOP – obsahuje záznamy titulů periodik a edicí a záznamy jednotlivých kompletů (svazků) periodik

CAS – obsahuje záznamy titulů periodik, edicí a jejich svazků ve zpracování. Po revizi úplnosti záznamů jsou tyto převáděny do báze CASOP

CZ CAS – obsahuje záznamy všech českých periodik a slouží k efektivnější evidenci a je i často využívána ve studovně pro rychlé vyhledání českých titulů.

Další aktivity oddělení:

- převádění místního katalogu periodik do Excelu pro umožnění vyhledávání periodik (uložených ve skladu i zdelimitovaných) podle názvů. Místní katalog umožňuje hledání jen podle signatur
- v souvislosti se zrušením práva povinného výtisku bylo provedeno zhodnocení odebíraných českých časopisů, stanovení priorit pro další odběr a vytvoření příslušných seznamů v začátcích činnosti jednání s nakladateli, zda by byli ochotni i nadále některé tituly poskytovat Knihovně bezplatně. Tuto práci pak převzala p. Turková
- pracovnice oddělení se pravidelně účastní služeb ve studovně Knihovny při poskytování informací v oblasti periodik
- doplňování úplnosti řad periodik ve studovně, opatření náhrad chybějících ročníků periodik a další práce s tím spojené

Statistické údaje

Evidence periodik

celkem KNAV	1390 titulů (8331 čísel)
celkem pro ústavy AV ČR	109 titulů (609 čísel)

z toho:

povinný výtisk a dary –	časopisy 607 tit. (4006 č.)
	noviny 27 tit. (1554 č.)
koupí pro KNAV –	české 21 tit. (184 č.)
	zahraniční 9 tit. (182 č.)
výměna pro KNAV	726 tit. (2405 č.)
výměna pro ústavy AV ČR	109 tit. (609 č.)

Počet nových titulů časopisů v r. 2000: 120 titulů

Zpracovaný přírůstek v r. 2000: 2500 knihovních jednotek

z toho povinný výtisk	659 k.j.
výměna	1436 k.j.
nákup	287 k.j.
dary	118 k.j.

Oddělení výměny

Stát	Počet knih	
	poslali	dostali
Austrálie	0	1
Belgie	4	3
Bulharsko	2	11
Dánsko	6	2
Finsko	1	7
Francie	11	0
Írán	0	2
Itálie	17	60
Japonsko	2	10
Jugoslávie	52	20
Kanada	1	3
Lucembursko	0	2
Maďarsko	7	11
Německo	78	87
Norsko	1	1
Polsko	32	58
Rakousko	46	33
Rumunsko	1	3
Rusko+různé	116	69
Slovensko	47	38
Španělsko	0	1
Švédsko	12	244
Švýcarsko	1	18
USA	108	48
Velká Británie	32	0
Celkem	577	732

Odesláno bylo **458** balíků.

Na základě zahraniční výměny jsme v roce 2000:

odesláno 494 titulů periodik, 577 knih

a získali 864 titulů periodik, 732 knih, 8 CD-ROMů.

Evidujeme 7 titulů periodik z nákupu.

Výpůjční služby

Koncem roku 1999 byla otevřena nová, rekonstruovaná knihovna AV ČR. Byla provedena reorganizace poskytování služeb a naše oddělení výpůjčních a informačních služeb tak přišlo o služby informační. Přibyly však nové, jako je poskytování kopírovacích služeb (dříve bylo kopírování samoobslužné), držení strážce u vchodu resp. východu a centrální kasírování celé dvorany. Kromě toho oddělení zajišťuje veškerý provoz objednávání a dodávání dokumentů ze skladů a depozitářů.

Personalistika

OVIS je složeno ze dvou částí, za prvé je to personál sloužící především ve dvoraně a za druhé skladníci. První část je složena z jednoho stálého zaměstnance (v první polovině roku to byli pracovníci tři), ze tří pracovníků civilní služby (v první polovině roku to byli čtyři) a dvou brigádníků (v první polovině roku to byl jeden, pak dva a nakonec dva a půl, bohužel jeden během ledna 2001 končí).

Skladnice jsou v našem oddělení tři, jedna z nich však slouží především ve dvoraně při údržbě volně přístupného fondu a dva dny v týdnu expeduje z depozitáře pro účely OVIS. Ostatní skladnice pro vysokou nemocnost musí být často nahrazovány jinými pracovníky ze dvorany.

Technické vybavení

Vzhledem k výše popsané obtížné personální situaci bychom v našem oddělení přivítali vybavení které by nám odlehčilo. Jedná se především o samoobslužnou kopírku, pokud možno na mince i na karty, dále pak o novou pokladnu vybavenou dvojitou páskou (nebo jiným systémem vnitřní kontroly), abych nebylo nutné na každých pár haléřů vyplňovat příjmový doklad. Vzhledem k zastaralosti BIBISu bychom co nejdříve přivítali jiný, novější knihovnický systém (s BIBISem nemůžeme jako knihovna provozovat moderní knihovnictví).

Činnost

Během roku byl pro potřeby knihovny i čtenářů několikrát přeorganizován knihovní fond uložený na Národní 3. Tato reorganizace byla provedena v první polovině roku vzhledem k příznivější personální situaci, v současné době bude tato činnost jen těžko možná. Dále jsme s osobním nasazením vykryli nárazové akce – vydávání průkazů zadarmo, natáčení v prostorách dvorany a různé akce pořádané tamtéž. Kromě toho pomalu (ale jistě) převádíme staré výpůjčky a ztráty do elektronické podoby se současnou revizí, abychom tak vytvořili podklady pro vyřazení z katalogů. V tomto ohledu je v naší knihovně situace zoufalá.

Závěr

Oddělení výpůjčních a informačních služeb funguje již několik let bez větších problémů a zásahů z vnějšku, neznamená to ale, že současná personální situace je udržitelná. Snižování stavu sebou nese negativní vlivy na stav fondu a uskutečňování dílčích prací. Také nedostatek odborníků na oddělení je ne zcela uspokojivý.

Ediční a publikační činnost

Knihovna vydávala 2 tituly časopisů, **Knihy a dějiny** a **INFORMACE**.

U zpravodaje **INFORMACE** byla vydána tři čísla, z toho jedno dvojčíslí, k vydání je připraveno monotematické číslo 4. Souběžně je zpravodaj fulltextově zpřístupňován na webových stránkách KNAV. U časopisu **Knihy a dějiny** vychází dvojčíslí 1-2 za rok 1999.

V Roco 2000 vydala KNAV následující publikace:

Sborník k 80. narozeninám M. Bohatcové

The Bohemian reformation and Religious Practice. Vol. 3

Bollettino dell Istituto Storico Ceco di Roma, Fasc. II

Knihovny současnosti 2000. Tematický blok 2: Elektronické informační zdroje

Propagace Knihovny a projektů na přednáškách a v tisku

V několika opakovaných časových úsecích jsme otevřeli dveře novým čtenářům s možností získat bezplatně průkazku na jeden rok.

Příloha

Zápis z průběžného oponentního řízení

Název projektu: Velkoplošná multilicence na přístup do databáze Web of Science

Nositel projektu: Knihovna Akademie věd České republiky

Řešitel projektu: PhDr. Ivana Kadlecová

Datum a místo konání oponentního řízení: 3. ledna 2001, Knihovna AV ČR

Doba řešení projektu, stanovená smlouvou

– termín zahájení: 2000

– termín ukončení: 2003

Posuzovaná etapa řešení projektu: průběžné oponentní řízení prvního roku řešení

Zhodnocení průběhu, výsledků a splnění cílů řešení projektu stanovených smlouvou:

a) Průběh a výsledky řešení projektu:

Oponentní rada přijímá výsledky prvního roku řešení projektu, tj. získání velkoplošné multilicence na přístup k databázi Web of Science. Jde v podstatě o vstup do tří databází obsahující bibliografické údaje včetně abstraktů a citace prací z oblasti výzkumu a vývoje.

b) Splnění cílů řešení projektu, stanovených smlouvou:

Oponentní rada konstatuje, že cíle projektu, stanovené pro první rok řešení, byly splněny v plném rozsahu stanoveném smlouvou.

V rámci řešení byla ve spolupráci s producentem databáze (ISI) provedena řada instrukcí pro uživatele na pracovištích spolunositelů i pro ústavy AV ČR, vypracovány uživatelské příručky (Ing. J. Šilhánek, P. Kalců, dr. M. Bartošek). Pracovníci řešitelského pracoviště se aktivně účastní vysokoškolských seminářů a vedení exkurzí pro studenty (např. UK).

c) **Využitelnost a využití výsledků řešeného projektu:** využitelnost a využití výsledků již za první rok řešení lze označit za velmi přínosné, zejména z hlediska velkého počtu institucí – přímých účastníků projektu (28) ale především vysokého počtu uživatelů z těchto institucí. Odezva z řad uživatelů patrná z webovských stránek univerzit i dalších uživatelů svědčí o rychle rostoucím zájmu. O účast projeví zájem i další instituce (t.č. 5). Jejich účast bude řešena ve formě spoluuzivatele.

Oponentní rada konstatuje, že řešení projektu představuje kvalitativní průlom v přístupu k vědeckým informacím. Využití Web of Science rovněž představuje neobyčejně zrychlení a zkvalitnění možnosti hodnocení vědy na objektivnějším základě.

d) Odborná úroveň řešení projektu:

Oponentní rada konstatuje, že první rok řešení projektu byl řešen na požadované odborné úrovni.

e) Srovnatelnost řešeného projektu s obdobnými řešeními na analogické úrovni v ČR i v zahraničí:

I po prvním roce řešení lze konstatovat, že vzhledem k rozsahu projektu a zejména charakteru informačního zdroje –WoS se jedná o projekt v rámci ČR zcela ojedinělý. V mezinárodním měřítku lze řešení projektu označit z hlediska zajištění přístupu k WoS, resp. k vědeckým informacím obecně, jako velmi progresivní a efektivní v rámci srovnání s nejvyspělejšími evropskými státy (Německo, Velká Británie, Dánsko, Irsko, Nizozemí, Švédsko).

Účelnost využití finančních prostředků:

Prostředky vynaložené na realizaci prvního roku řešení projektu odpovídají dosaženým výsledkům a jejich čerpání bylo účelné. (Jako příklady lze uvést využití možnosti snížení ceny za retrospektivu 1980–1999 na polovinu a nákup COMPAQ pro české zrcadlo Web of Science umístěné na UK Praha.)

Veškeré účetní doklady jsou uloženy v ekonomickém útvaru.

Oponentní rada **souhlasí** s vyplacením finančních prostředků určených na odměny.

Závěr oponentního řízení – výsledné stanovisko oponentní rady (návrh zásadní změny v rámci řešení projektu nebo změny ve smlouvě: oponentní rady hodnotí velmi pozitivně první rok řešení projektu a doporučuje pokračovat v řešení podle cílů, stanovených v návrhu projektu pro rok 2001. Oponentní rada doporučuje sledovat a vyhodnocovat statistická data o využití WoS jak za jednotlivé instituce účastníci se řešení projektu, tak za celek v rámci řešitelského pracoviště Knihovny AV ČR ve spolupráci s producentem ISI.

Zpráva pro předsedu Komise pro vědecké informace AV ČR

Automatizace a rozvoj služeb v Knihovně AV v roce 2000

Akademický katalog LINCA, BIBIS

Provoz Bibisu v KNAV je již rutinní záležitostí. Od jeho zprovoznění v roce 1999 již bylo vloženo více než 15 tisíc nových záznamů. Celkem je v katalogu 46 tisíc záznamů. **Počet ústavů** dodávajících své záznamy do souborného katalogu se zvýšil ze 20 na konci roku 1999 na současných 29. **Celkový počet záznamů** v AC Linca je nyní cca 140 tisíc.

ASEP, RELIEF

Vzhledem k personálním problémům dodavatele Reliefu nebyly dosud nadefinovány výstupy pro Radu vlády ani pro různé uživatelské úrovně. Z toho důvodu se stále udržuje databáze ASEPU v ISISu. V KNAV vzniklo z vlastních sil nové rozhraní pro pořizování záznamů, takže záznamy o publikacích lze pořizovat prostřednictvím webovského formuláře s následnou kontrolou v knihovnách ústavů AV. O této možnosti a současně o změně ve struktuře záznamů pro RIV (povinné pole anotace) byli informováni dodavatelé dat z ústavů AV na semináři. K novému webovskému vstupnímu formuláři, který je opatřen nápovědou ke každému poli, byl dodán též tištěný manuál. O závazné struktuře záznamů pro RIV s odvoláním na rozhodnutí RV VaV je přiložen dopis pro ředitele ústavů. Termín pro dodání dat za rok 2000 je konec února 2001.

Nová studovna

V roce 2000 navštívilo nově otevřenou studovnu 27600 registrovaných uživatelů (resp. uskutečnil se tento počet vstupů), což je v průměru 109 denně. V tomto počtu nejsou zahrnuti hosté, exkurze, účastníci akcí. Nových průkazek bylo vydáno 3700, výpůjček je evidováno v průměru 71 za den. Využití příručky je zhruba 50-60 knih denně, u informačního pultu je zodpovězeno 50-90 dotazů denně.

V počítačové studovně docházelo během roku postupně na základě zkušeností k vylepšování konfigurace pracovních stanic. Za posledních 9 měsíců bylo evidováno 50 tisíc uživatelů (= vstupů do počítačové studovny).

V současné době je pro vyhledávání v katalozích určeno 6 koncových stanic Sun Ray 1 a jedno PC. Studovna je vybavena třinácti PC a jedním Sun Ray 1 pro uživatele a jednou služební stanicí. Počet míst pro uživatele se proti roku 1999 zvýšil o čtyři. Laserová tiskárna Oki 8p byla vyměněna za rychlejší a spolehlivější HP Laserjet 1100.

Výsledky své práce může uživatel ukládat do svého pracovního adresáře, odkud si může (za finanční úhradu) pořídit buď tiskový výstup (data z CD-ROM a Internetu), případně výstup na disketu (data z Internetu).

Hardware a software

Především bylo nutné posílit paměti serveru Sun o 1GB. Bylo pořízeno 16 nových PC, z toho 4 do studovny. K serveru Novell byl zakoupen kvalitní zálohovací software. Došlo k běžným upgrade software. Dominují Windows NT a koncem roku jsme začali instalovat Windows 2000

Stávající stav:

server Sun E 3000 - BIBIS a WWW server, Excalibur, RELIEF, lístkové katalogy

server Sun E 250 – řídicí server pro koncové stanice Sun Ray 1

server Novell – Netware 5, Manage Wise, ZEN works

firewall – Border Manager
 server Microsoft Windows NT určený pro ULTRA*NET
 server Microsoft Windows 2000 určený pro ASEP
 vysoce výkonný skener Minolta
 cca 80 PC, všechny připojeny k síti.

Služby prostřednictvím webovských stránek KNAV

Informační portál www.lib.cas.cz nabízí našim uživatelům široké spektrum služeb. Otevřen je prostřednictvím jednotného interface Excalibur přístup do katalogu KNAV, do **souborného katalogu LINCA** a do ústavní bibliografie **ASEP**.

Společně s **lístkovým katalogem** KNAV jsou zde vystaveny katalogy dalších šesti ústavů, což je o dva více než loni (celkem cca 1 150 000 lístků).

K dispozici je **ústavní bibliografie ASEP** od roku 1993 řazená podle ústavů a roků, **EVIP** - evidence periodik odebíraných v AV ČR a seznam časopisů vydávaných AV ČR i s obsahy.

Nejvýznamnějšího rozšíření služeb bylo docíleno v oblasti elektronických informačních zdrojů. V rámci národních multilicencí nabízíme přístup do

Web of Science (vstup do citačních indexů SCI, SSCI, A&HCI)

ProQuest (4000 plnotextových časopisů)

PCI (retrospektivní bibliografie z let 1770-1990)

EBSCO (3300 plnotextových časopisů)

JSTOR (140 amerických časopisů v plných textech v úplné retrospektivě)

Tyto informační zdroje byly pořízeny z grantové podpory MŠMT ČR a A.W.Mellon Foundation.

Kromě uvedených zdrojů jsou vystaveny další elektronické zdroje vlastní produkce: **Space 40** – velká encyklopedie družic a kosmických sond, **Kalendárium** shrnující každý měsíc události, které se k němu vztahují. K vystavení je připravena je databáze českých parašutistů z 2. světové války, čeká se pouze na písemný souhlas autorů tištěné publikace se zveřejněním.

ULTRA*NET

Počet uživatelů (nainstalovaných klientů) ULTRA*NETu dosahuje ke konci roku 2000 téměř 300.

Název	Vydání	Počet CD	Skupina
Multimediální učebnice DNA	1998	1	Studovna
Urbadisc	1999	1	Studovna
Kdo byl kdo do roku 1918	1997	1	Studovna
Kdo byl kdo ve 20. Století		1	Studovna
SKAT	1997	1	Studovna
Pascal	2000	1	Studovna
Státy a jejich představitelé	1996	1	Studovna
Francis	1997–1999	1	Studovna
Evropané	1996	1	Studovna
Paměť světa		1	Studovna
Výtvarné umění	1998	1	Studovna
Sigle 1980–1999/12	1999	1	Standard
SCI 1991–2000		18	Standard
SSCI		7	Standard
ERIC	1982–2000/III.	2	Standard
Inspec on Disc		10	Standard
Social Abstracts		2	Standard
Book find		1	Standard
ČNB		1	Studovna
International Medieval Bibliography		1	Special
Patrologia Latina Database		5	Special
celkem		59	

Pozn.: Skupinu „Standard“ využívají ústavy AV ČR, skupina „Special“ je pro CMS při Filozofickém ústavu AV ČR.

Od roku 2000 jsou přidány dvě nové databáze, Kirk-Otmer Encyclopedia of Chemistry and Chemical Technology a AP Encyclopedia of Physical Science and Technology.

Granty

V oblasti automatizace knihovny byly získány dva velké granty, u nichž je KNAV nositelem: v programu MŠMT ČR Informační infrastruktura pro VaV projekt LB 250, Vytváření nových informačních zdrojů. Z těchto prostředků byla vybavena nová studovna, pořízena výše zmíněná technologie a vytvořen KEZ – katalog elektronických zdrojů, od 3. ledna 2001 vystavený na www stránkách KNAV. Tento projekt přinesl cca 8 000 tis. Kč a byl 5. ledna 2001 obhájen při závěrečné oponentuře s výsledným hodnocením V – vynikající, na mezinárodní úrovni.

V programu pro informační zdroje byl přijat projekt Velkoplošná multlicence na přístup do Web od Science. V tomto projektu je zapojeno 28 spolunositelů, převážně univerzit. Průběžná oponentura se uskutečnila 3. ledna 2001.

Na dalších projektech (EBSCO, PCI, PROQUEST) je KNAV spolunositelem.

V Praze, 8. ledna 2001
I. Kadlecová